Ч. 122 Субота 3 (15) Червня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскоï".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Теперішне положене.

Трохи дивна стала тепер ситуация. Не так інтереси як пристрасти політично-национальні паморочать людем уми і витворюють хвилями ситуациї, з котрої не видко виходу. Наслідком такої паморки стало ся, що теперішна ситуация парляментарна стала дуже неясна. Пішла опозиция на всї боки, і в коалїциї і поза коалїциєю. Зробив ся заколот, серед котрого майже вже не видко хто ще против кого не стає в опозициї. Вчерашнє засїданє сполученої нїмецкої лївиці і єї ухвала довершили ще той заколот. А все то наробила остаточно справа словеньских паралельок в цилейскій гімназиї. Лївиця нїмецка, як вже звістно завзяла ся не допустити до того, щоби в Цилеї станула словеньска гімназия, бо она то уважає за велику небезпечність для нїмецкого елементу не лиш в полудневій Стириї але й взагалї. Справедливо сказав словеньский посол, Клюн, що хиба з Нїмцями вже дуже круто, коли они так дуже боять ся кількох словеньских паралельок. Ну, ті паралельки словеньскі зовсїм ще не так грізні для Нїмців, як би то здавало ся, але з Нїмців, з табору сполученої лївиці говорить пристрасть політична і та пристрасть пре їх до крайности. Вчера зібрала ся та партия, одна із найсильнїйших в коалїциї і радила над тим, що робити на случай коли-б справа словеньских паралельок мала бути порішена користно для Словенців. На зборах завелась остра дискусия, підчас котрої не обійшло ся і без особистих нападів. Одні промавляли за тим, щоби нїмецко-лїберальна партия виступила зараз із коалїциї, скоро би справа словеньских паралельок вже в комісиї була залагоджена прихильно для Словінців, другі знов жадали, щоби виступити аж тогди, коли ся справа прийшла би на порядок дневний в повній Палаті. Остаточно станули на тім, що клюб сполученої нїмецкої лївиці ухвалив і розіслав слїдуючий комунікат:

„Сполучена нїмецка лївиця відбула нинї нараду при численній участи членів. Серед загального удобреня всїх присутних членів партиї, висказали ся бесїдники, що непохитне стоянє инших партий коалїцийних при жаданю утвореня заснованя словеньскої гімназиї в Цилеї, зробило сполученій нїмецкій лївици неможливим позіставати на дальше в коалїциї.— З великою вагою представлено, як поодинокі члени инших партий коалїцийних висказували неприхильні чувства супротив лївиці. Вказувано також на неприхильну поставу, яку заняв міністер просьвіти в справі жадань нїмецких що до гімназиї цилейскої на послїднім засїданю комісиї буджетової. Президия лївиці одержала припорученє скликати сейчас засїданє партиї, а то в той спосіб, щоби та партия по мисли своїх статутів могла порішити обовязуючу ухвалу політичну в справі цилейскої гімназиї".

Отже від справи цилейскої, взглядно від поступованя лївиці в сїй справі зависла тепер судьба коалїциї. Так бодай здає ся. З другої же сторони трудно припустити, щоби лївиця нїмецка зважила ся на такий крок, котрий би в теперішній порі міг порішити єї житє або смерть політичну. Лїберали нїмецкі видять то дуже добре, що з одної сторони скрайний нацоналїзм нїмецкий і антисемітизм підкопують їх вплив і значінє чим раз більше, з другої же стоять они супротив Славян, у котрих вже й так не мають симпатиї а таким поступованєм як отсе в справі цилейскій відвертають ще й тих, котрих конечність політична або політичний інтерес спонукали станути побіч них. Чи мають нїмецкі лїберали може які лїпші вигляди, наколи б коалїцию розбили? О тім можна не лиш сумнївати ся, але таки на певно сказати, що нї; противно можна з великою певностию сказати, що розбитє коалїциї значило би заразом і політичну смерть лїберальної партиї нїмецкої. Для того то зовсїм справедливо каже Fremdenblatt: „Сполучена лївиця має історию за собою, так богату в досьвіди, що можна числити на то, що она не послухає нїяких підшептів, лиш буде руководити ся голосом обовязку і приказами інтересу державного. Она добре розважить, чи та пристрасть яка єї пре, щоби упхнути меч в само серце коалїциї і розбити ту парляментарну будову, що єї виставлено з конечности, щоби она була забороломпротив напору розбиваючих змагань, може бути також відповідною директивою для політики великої партиї. Від того хто розбиває коалїцию треба передовсїм ожидати, що він добре знає, що поставити на то місце і як би сполучити знову розбиті части більшости. А хоч би поодинокі куснї и знову позбирано з землї, то ще питанє, чи з них далось би зложити цїлість. Скоро раз уйшло житє з тїла, то вже нїколи до него не верне.

Так писав вчерашний Fremdenblatt, коли ще не був звістний наведений повисше комунікат лївиці. Положенє тепер о стілько змінило ся, що лївиця дїйстно приложила вже меч до серця коалїциї. Однакож ще питанє, чи она в послїдній хвилї не опамятає ся і не заверне з дороги, на котру вступила.

А що-ж на то правительство. Віденьский

---

4)

СІННЕВЕ СОЛЬБАКЕН.

Оповіданє **БЄРНШЕРНА БЄРНЗОНА.**

(З норвеского).

(Дальше).

Сінневе мусїла знов від матери відступити: она взяла конець хусточки в уста і то гризла єї то торгала руками.

— А чи правда, що на ваших горбках кождої ночи щось грає?

— Нї!

— Ти нїколи не бачила лїсовика?

— Нї!

— Алеж на Бога — —

— Так не кажи!

— Або що? Сеж нїчого не значить! — відповів Торберн і плюнув крізь зуби, щоби їй показати, як далеко він може плюнути.

— Ну, ну, — сказала Сінневе — ти лише стережи ся, бо можеш дістати ся до пекла!

— Справдї? спитав вже значно покірнїйше, бо він гадав, що за такі слова моглиби єго лише набити, а отець стояв в сїй хвили досить далеко.

— Хто у вас найсильнїйший? — питав дальше і насунув собі шапку на ухо.

— Не знаю.

— У нас отець. Він такий сильний, що набив навіть Асляка, а мусиш знати, що Асляк сильний.

— Так?

— Він підніс раз коня до гори.

— Коня!

— Се чиста правда, — бо він сам о тім оповідав.

Очевидно що тепер вже й она не сумнївала ся.

— Хто є Асляк? — спитала Сінневе.

— О, то дуже злий хлопчище. Отець так страшно єго побив, що здаєть ся на цїлім сьвітї ще нї один чоловік не був так битий.

— То ви там в Гранлїден бєте ся?

— Часом... Або у вас на Сольбакен не бють нїкого?

— Нї, нїколи.

— А щож ви робите?

— Мати варить, шиє, робить панчохи і Карін також, але она не так добре робить як мати, бо дуже лїнива. Ранді ходить коло кухнї, а отець в паробками роблять в поли або коло хати.

То оповіданє цїлком вдоволило Торбєрна.

— Але вечером — говорила дальше — читаємо і сьпіваємо, так само як в недїлю.

— Всї разом?

— Всї.

— Се мусить бути нудне...

— Нудне! Мамо він каже — —

Але нараз пригадала собі, що не треба непокоїти матери і сказала, обертаючи ся до Торбєрна:

— Знаєш, я маю богато овець.

— Справдї маєш?

— Маю, і три з них будуть мати ягнята сеї зими, а одна, можна на певно сказати, буде мати аж двоє.

— Так, то ти маєш вівцї.

— Маю і корови і поросята, а ти не маєш нїчого?

— Нї.

— Прийди до мене то дістанеш ягня. І побачиш, що пізнїйше дістанеш ще більше.

— Се була би справдї велика утїха для мене.

Хвилю стояли мовчки, відтак спитав Торбєрн:

— А Інґрід чи могла би дістати ягня?

— Хто то є Інґрід?

— Інґрід — мала Інґрід!

Нї, она єї не знала.

— Чи она менша від тебе?

— Ну, чи ще!... Она буде так завелика як ти.

— О, коли так, то ти єї мусиш завтра привести, чуєш?

Він обіцяв, що певне єї приведе.

— Але коли ти дістанеш ягня — сказала Сінневе — то она буде мати порося.

Сей плян видав ся і єму найрозумнїйшим і они почали тепер оповідати собі о своїх спільних знакомих, котрих — що правда — не було

дописуватель „Буковини“ так характеризує становище правительства: Кабінет ставить тепер найтяжші питаня від разу на порядок дневний Палати посольскої. Такими питанями побіч реформи податкової суть: реформа виборча, справа цилейска і взагалї буджет на 1896 р. Правительство ставить свою екзистенцию на одну карту, чим і зраджує певність себе.

Перегляд політичний.

Ситуация політична доси не змінила ся. З Відня доносять, що словеньскі посли, запитані, яке займуть тепер становище, відповіли, що не будуть запускати ся в нїякі переговори і рішучо будуть жадати утвореня словеньских паралельок в Цилеї.

Праса францускa і росийска обговорює прихильно поясненя мін. ґр. Ґолуховского, зложені в спільних Делеґациях та зазначує мирний їх характер.

З Льондону доносять, що на послїднїй радї кабінету ухвалено не доводити конфлїкту з Туреччиною до крайности. Анґлїя хоче мабуть віддати цїлу справу до порішеня мировому судови якоїсь третої держави. До сеї зміни становища Анґлїї супротив Туреччини дала нагоду зміна великого везира в Константинополи.

З Маюнґи на Мадаґаскарі доносять, що войско францускe посунулось вже аж до міста Маветенана, отже стоїть мало що вже не в самій серединї острова.

Новинки.

Львів дня 14 червня 1895

— **Дерева при публичних дорогах.** В наслїдок виданого Видїлом краєвим до всїх повітових видїлів циркуляря в справі садженя і плеканя дерев вздовж публичних доріг, надіслали повітові видїли справозданя. Після тих справоздань представляє ся стан річи ось-так: Гарні результати представляють повіти, в котрих дороги були обсаджені деревами і де ті дерева принялись, іменно повіти домбровский, каменецкий, кольбушовский, коросняньский, мостиский, мисленицкий, надвірняньский, рогатиньский, рудецкий, велицкий і жидачівский. Середний результат в повітах: бережаньскім, косівскім, лїскім, новоторгскім, равскім, сяніцкім, скалатскім, золочівскім і живецкім. Малий результат виказують повіти: бяльский, борщівский, березівский, хшанівский, чешанівский, ясельский, калуский, лиманівский, пільзненьский, тарнобжеский і товмацкий. Нїяких результатів не осягнено в гусятиньскім, вадовицкім і збаражскім. Взагалї зі справоздань повітових видїлів виходить, що садженє і плеканє дерев вздовж доріг стрічає великі перешкоди. Особливо ушкоджують такі дерева пастухи і худоба; нарід уважає такі придорожні дерева за нїчию власність і не почуває обовязку опікувати ся ними. Треба би бажати, щоби повітові видїли з енерґією, заопікувались тим дїлом, котре до сеї пори трактувалось по мачошиному.

— **Руский театр** переїде з днем 17 с. м. з Товмача на 12 представлень до Станїслава, де ві второк 18. н. ст. червня дана буде „Ой не ходи Грицю та на вечерницї“ народна драма зі сьпівами і танцями в 5 актах; в четвер 20. „Пташник з Тиролю“ оперетка в 3 актах; в суботу 22. „Синобородий“ оперетка Офенбаха в 4 відслонах; в недїлю 23. „Учитель“ комедия народна дра Ів. Франка в 3 актах; ві второк 25. „Барон циганьский“ оперетка Стравса в 3 актах; в четвер 27. „Честь“ комедия Судермана в 4 актах (в суботу 29. саля театральна занята, отже не буде представленя); в недїлю 30. „Хата за селом“ народна драма зі сьпівами в 5 актах; ві второк 2. н. ст. липня „Ґаспароне“ оперетка в 3 актах; в четвер 4. „Мужичка“ народна драма зі сьпівами в 4 актах (на фонд емеритальний руских артистів); в суботу 6. другий раз оперета „Синобородий“; в недїлю 7. „Для сьвятої землї“ народна комедия в 4 актах; ві второк 9. „Утоплена“ народна опера М. Лисенка в 4 актах.

— **Про сс. Служебниці** пише до „Душпастиря“ о. К. Сїлецкий: „Дня 24. мая полишило новіцият в Кристинополи шість сестер. З тих 3 від'їхали до Самолусковець, щоби по причинї лїтних робіт у поли бути помічними чотиром сестрам постійно там перебуваючим. Другі три від'їхали до Циган, де обняли заряд захоронки, що єї княгиня Сапіжина з Більча золотого умисно для руских служебниць устроїла і належито вивінувала. Коли сестри в'їхали в село, нарід в торжественном поході під проводом місцевого душпастиря, о. декана і душпастиря з сусїдних Лановець вийшов на зустріч і витав хлїбом і сілю „сї свої ластівки, що завитали під его стріху і віщують єму нову хорошу весну“ — як се висказав в відчутій бесїдї парох о. Ґлїбовицкий. На площи, що окружає церков, відслужено молебен, потім відпроваджено сестри до уготовленої для них обителї. Дня 20 червня відбуде ся торжественне посьвященє захоронки, в котрім возьме участь доохрестне духовеньство“.

— **Стипендиєю ім. Тараса Шевченка** надїлило товариство „Просьвіта“ п. Миколу Івасюка, артиста-маляря в Монахові.

— **Латиньске сьвято Божого Тїла** розпочало ся вчера у Львові Богослуженєм в катедральнім костелї, відправленим архієпископом Моравским. По Богослуженю рушив похід довкола ратуша до приладжених в ринку престолів. В поході взяли участь процесиї з всїх львівских костелів, войска по одному баталїонови 15, 24, 30 і 55 полку піхоти і по пів баталїона стрільцїв і оборони краєвої, крім того ремісничі цехи, представителї державних і автономічних властий, сенат університету і полїтехніки та дуже богато народа. Войсками доводив ґенерал Кобе. По оході дефілювали войска на площи св. Духа перед головнокомандуючим ґен. Шуленбурґом. Торжеству сприяла погода, хоч день був хмарний.

— **Львів-Зимнавода.** Почавши від 13 с. м. буде курсувати з Зимної води до Львова в кожде сьвято і недїлю надзвичайний льокальний особовий поїзд ч. 135. Згаданий поїзд буде від'їздити з Зимноїводи о годинї 8-ій вечером, а приїздити до Львова о 8-ій 15 мінут (після середно-европейского часу). В тїй цїли будуть в особових касах у Львові продавати ся поворотні білєту.

— **Страшна пригода** лучила ся вчера на ставі Кисельки у Львові. В очах кількасот людий зібраних над ставом і в реставрациї утопив ся 15-лїтний хлопець Йосиф Чиж, син маґістратского стражника. Хлопець плавав човном по ставі і перехилившись упав до води. Сотка людий приглядала ся з дивною байдужностию потапаючому і нїхто не мав відваги скочити у воду, або чов-

---

богато. Родичі скінчили розмову і они мусїли розлучити ся.

Сеї ночи снило ся Торбернови Сольбакен. Єму здавало ся, що не бачить сам нїчого иншого лише самі білі ягнятка і поросята та малу біляву дївчину з червоними стяжками, що походжувала поміж тим стадом.

Інґрід і він говорили що дня о намірених відвидинах та надїяли ся тілько ягняток та поросят, що навіть не знали, що будуть з ними робити. Між тим дивували ся дуже, чому їх там зараз не кличуть.

— Може гадаєте, що тому вас закличуть, бо мала вас запросила? — питала мати. — Чи чув хто таке?

— Почекайте, мамо, до другої недїлї, то побачите — відповідав Торберн.

Прийшла недїля.

— Ти так любиш хвалити ся, брехати і клясти — сказала до него Сінневе — що не дістанеш доти позволеня відвідати мене, доки не відвикнеш від того всього.

— Хто так казав? — спитав зачудований Торберн.

— Мати.

Інґрід нетерпеливо дожидала его повороту і коли він прийшов, оповів зараз і їй і матери, що єму сказала Сінневе.

— Отже бачиш — відозвалась мати.

Інґрід нїчого не говорила. Але від сеї хвилї уважала і она і мати на него, як тілько зачав хвалити ся або клясти. Одного дня посперечали ся остро він і Інґрід о се, чи слова „Нехай мене качка копне!“ треба уважати за проклін, чи нї. З суперечки прийшло до бійки і Торберн побив Інґріду та повтаряв відтак цїлий день: „нехай мене качка копне!“ Але вечером почув се отець.

— Она тебе таки копне! — сказав він і дав єму такого штовханця, що хлопець аж на землю повалив ся. Торберн завстидав ся тим більше, що при тім була також Інґрід; але по хвили она приступила до него і погладила его.

По кількох місяцях они обоє таки пішли в гостину до Сольбакен. Відтак прийшла Сінневе до них, а они знов єї відвідали, і так було раз-у-раз, доки не попідростали. Торберн і Сінневе переганяли в науцї одно другого. Они обоє ходили до тої самої школи і він робив такі поступи, що сам пастор звернув на него увагу і займив ся ним. Інґрідї ішло тяжше і як Сінневе так і Торберн помагали їй. Інґрід і Сінневе стали ся такі нерозлучні, що люди називали їх „куропатвами“, бо они все обі ходили і обі були дуже біляві.

Часом гнївала ся Сінневе на Торберна, бо він був дуже дикий і заєдно бив ся з другими хлопцями. Але тоді пускала ся Інґрід на посередництво і робила згоду між обома, так, що они знов ставали приятелями. Однако скоро Сінневина мати почула про яку бійку, то Торберн не сьмів вже приходити до Сольбакен того тижня, ба й на другий тиждень лише дуже рідко. Перед Земундом не міг нїхто пожалувати ся на Торберна, бо — як говорила мати — „він вадто остро обходить ся з хлопцем“, і велїла кождому мовчати.

Коли они підросли, були всї троє гарними дїтьми, кожде в своїм родї. Сінневе виросла велика і струнка, мала ясне волосє, делїкатне лице і спокійні синї очи. Коли говорила, усьміхала ся і люди говорили, що єї усьміх — то благословеньство. Інґрід була менша і більше кріпка, волосє мала ще яснїйше і цїлком мале округле лице о мягких чертах. Торберн був середного росту, але гарно і сильно збудований. Мав темне волосє, темно-синї очи, острі черти лиця і кріпкі руки і ноги. Єсли розгнївав ся, то говорив, що уміє читати і писати так добре як учитель, та що не боїть ся нї одного чоловіка в цїлій долинї — „з виімкою вітця“ гадав собі; але т го не говорив.

Торберн хотів дуже вчасно іти до конфірмациї [1]), але не допущено до сего.

— Доки ще ходиш до школи, доти ти хлопець і я собі лекше дам раду з тобою! — говорив отець.

Звідси й пішло, що він, Сінневе і Інґрід пішли разом до пастора. Сінневе ждала також довго; їй пішло вже на шіснайцятий рік.

— Нїхто не умів за богато, коли складає своюісповідь віри — говорила мати заєдно, а отець, Ґуторм Сольбакен притакував їй.

Отже не дивота, що до Сінневе зголошували ся вже два женихи: один з них, син знатного чоловіка, другий, богатий сусїд.

— Сего таки за богато! — говорила мати. — Она-ж ще не конфірмована.

— Ну, то треба єї дати конфірмувати — відповів отець.

Але сама Сінневе не знала о тім нїчого.

Панї на приходстві так полюбили Сінневе, що взяли єї до комнати і там з нею забавляли ся. Інґрід і Торберн лишили ся на дворі з другими дїтьми, а коли один хлопець сказав до него: „Чому ти за нею не вкрутив ся до середини? Они єї возьмуть тобі з перед носа!“ то Торберн так розгнївав ся, що підбив хлопцеви око. Від того часу вийшло між хлопцями в звичай, дразнити Торберна натяками на Сінневе і показало ся, що нїчого так его не гнївало як власне се.

---

[1]) Конфірмация у протестантів значить миропомазанє. Дїти приступають до конфірмациї звичайно в 15-тім або 16-тім роцї житя. Перед конфірмациєю ходять кілька тижнїв на науку релїґії до пастора. По конфірмациї уважає ся дївчина відданицею, а хлопець парібком.

ном підплисти на ратунок. Аж пів години пізнїйше візвано телефонічно ратункову стацію. Шістьох медиків поспішило на ратунок і в кількох хвилях явили ся на місци. Трех, що уміли плавати скочили до води, а трех помагало з човна. По хвили найдено хлопця в водї і розпочато ратунок, але вже не можна було привернути єго до житя. Годину пізнїйше взивано ратункову стацію до матери утопленого, котра побачивши нежавого сина з жалю дістала конвульсий.

— **Убийник власних дїтий.** В Збаражи пивоваря Франца Ґрошупа перед роком віддалено зі служби. Мимо всяких заходів не міг він найти для себе занятя а мусїв удержувати жінку і троє дїтий, з котрих найстарше мало 5 лїт, а наймолодше 3 місяцї. Дня 10-го с. м., коли жінка о годинї 5-ій рано вийшла з хати, щоби випросити у сусїдів трохи молока, Ґрошуп позабивав дїти обухом сокири. Двоє скінчило сейчас, а третє другого дня. Зараз по довершеню убийства зайшов злощастний убийник до поблизького шинку і вихиливши чарку горївки на кредит, розповів шинкарцї о довершенім убийстві. Ґрошупа увязнено. В слїдстві він подає, що страшного чину допустив ся в розпуцї, не мавши занятя та хлїба для діточок.

— **Вибух ґазу в Заліщиках.** Дня 7 червня в ц. к. цеховничім урядї в Заліщиках вибух спірітусовий ґаз в бочцї на 1.300 літрів. Бочка хоч окована 12 обручами, була розірвана на дрібні кусники; дім, де містив ся цеховничий уряд, потряс вибух до підвалин. Троє людий ушкодило, одному зломило руки і цїле тїло так поранило, що ледви міг прийти до себе. Причиною катастрофи була обставина, що цеховничий урядник Шварц вложив запалену сьвічку до отвору бочки.

— **Померли:** У Львові Роман Заремба, окінчений слухатель фільософиї, бувший голова „Академичного Братства“, в 25-ім р. житя.

Господарство, промисл і торговля.

Компост.

Мабуть нема у нас більше занедбаної галузи господарства як огородництво. Неговоримо вже о селяньских огородах, бо ті для селянина хлїборoба мають лиш підрядне значінє; але по инших містах і місточках, де господарі мають досить значні огороди, а рілї нераз таки ніякої або дуже мало, они таки дуже занедбані, хоч як-раз тут при добрій господарцї могли-би приносити значні зиски. Найбільша хиба в тім, що властителї огородів мало і рідко гноять огороди, а то раз длятого, що єсть богато таких, котрі думають, що огород не треба так гноїти як поле, а відтак і длятого, що таки не мають чим гноїти. Наші господарі о компостї таки зовсїм нїчого не знають, а то можна найлїпше бачити по тім, що у нас всякі буряни та хопта з огородів викидають ся на улицї. А то як-раз материял найлїпший на компост. Отже хто хоче мати з огорода значні зиски, то нехай передовсїм памятає на то, що єго треба добре гноїти, а до того надає ся найлїпше компост.

Материялом на компост суть такі річи: всякі буряни і хопта, мичка з бараболь, зігнилі бараболї і бураки, всяка зіпсута паша, листє і соснове четинє, сьмітя з обійстя, дрібні тріски і трачинє; всїлякі відпадки як окравки із шкір та рогів, кров, кости, піря; болото з улиць і земля з ровів, намул з потоків; попіл з дерева і дрібне руовище з розвалених домів і наконець гноївка. Що-до гноївки, то треба ще тут сказати, що она у нас найчастїйше душе марнує ся; наші господарі найчастїйше випускають єї в рови або просто на улицю, навіть і не подумають о тім, що тим способом кидають гроші в болото. Всякий материял на компост повинен господар призбирувати не лиш у себе дома, але й всюди де лиш дасть ся. Особливо по містах можна єго призбирати богато і дешевим коштом; на торговицях н. пр. можна назмітати дуже доброго материялу і мати єго безплатно. За границею сьміте з торговиць купують і добре за него платять.

Компост робить ся так: Вибирає ся після потреби де яке місце, неужиток в затїнку, лиш не на горбі анї під окапами дахів. Через лїто і осїнь збирає ся материял і звозить ся єго на купу. Коли має ся вже досить материялу закладає ся купу компостову. Після скількости материялу визначує ся місце на купу на однім половині вибраного місця. На середині визначеного місця усипає ся насамперед земля з рова або із ставища. На то кладе ся верству призбираного материялу, привозить ся фіру; дві або й більше обірника, після потреби, прикриває ся ним рівно цїлу верству, зливає ся добре гноївкою і присипає ся верствою призбираного материялу, котрий поливає ся знову гноївкою і вкриває ся землею. Тим способом укладає ся купа на півтора метра висока. Купу компостову треба конче зливати гноївкою для того, щоби она добре загріла ся і гнила. Так усипану купу лишає ся через цїлу зиму аж до цьвітня і лиш від часу до часу в міру потреби поливає ся єї гноївкою. На другій половинї вибраного місця закладаємо другу купу призбируючи материял для неї.

Купа компостова перероблює ся так, що в цьвітни крає ся єї рискалем по кусневи з гори на долину, відкраяний кусень перемішує ся добре і усипає ся на нову купу о кілька кроків наперед. Коли скінчить ся цїла робота, зробить ся тим способом нова купа, але вже добре перероблена, перемішана. Під час переробльованя треба ще перероблену часть компосту зливати гноївкою, або хоч би лиш водою. В осени переробляє ся купу другий раз, а на слїдуючу весну ще третий раз. За третим разом треба вже уважати, чи материял компостовий добре перегнив, чи утворила ся з него чорна, масна земля. Коли-б материял ще не перегнив, то треба єго лишити аж до осени і ще раз переробити. Добре єсть додавати до компосту ще трохи кістяної муки або каініту (калюскої соли).

Роблене компосту, як видимо, тягне ся перший раз досить довго, бо аж по двох роках від часу заложеня купи компостової стає ся компост добрий до ужитку, але скоро одного року заложимо одну купу а другого другу, то відтак маємо з року на рік добрий материял до нашого огорода. Ужиток компосту єсть дуже простий: навозить ся ним рівномірно грядки в огородї а відтак перекопує ся їх. Під всяку огородовину єсть компост далеко лїпший, як обірники. Компосту можна уживати як з весни так і в осени.

Білком з курячого яйця можна отроїти ся, скоро оно старе. Буває нераз так, що господинї уживають лиш самих жовток, а білка ховають до пізнїйшого ужитку за кілька днїв. Отже в Берлинї стала ся недавно тому така пригода, що цїла родина затроїла ся стравою, котра зроблена була з білками, що стояли вже кілька днїв. Обяви затроєня були такі самі як по спожитю зіпсутих кишок, риб або зіпсутого мяса: загальне ослаблене, бите серця, млоенє і блювота. Мимо скорої помочи лїкарскої загальне ослаблене з затроєних старих білок тревало ще цїлий тиждень.

На означене погоди або непогоди має бути добрий слїдуючий спосіб: Горнятко або вазонок наповняє ся піском і в него втикає ся соснову шишку. Скоро має бути погода, луски шишки отвирають ся; коли-ж має бути дощ, то они стулюють ся. За пісок і шишку не трудно; можна спробувати.

Телеграми.

Прага 14 червня. Збори представителїв 37 жидівских громад віроісповідних в Чехах ухвалили заснувати союз тихже громад з осїдком в Празї і з рівноуправненєм обох краєвих язиків.

Рим 14 червня. Міністер скарбу предложив палатї послів буджет на 1895/96 рік і заявив, що анї сей рік анї слїдуючий не принесуть нїяких нових тягарів, скоро палата ухвалить проекти, предложені їй минувшого року. Правительство предложило також численні проекти законів а між тими угоду торговельну з Японом. — Палата ухвалила майже одноголосно признанє ґен. Баратієрому і єго войску.

Париж 14 червня. В Бурґос помер Зорілля, звістний проводир іспаньских републиканів, в 68-ім роцї житя.

За редакцію відповідає: **Адам Креховецкий.**

З тих перепалок прийшло вкінци в лїсї недалеко від приходства до великої бійки. Хлопцї змовили ся і число тих, що нападали на Торберна зросло так дуже, що він мав вкінци перед собою цїлу товпу. Дївчата пішли наперед домів то й не було кому їх розлучити і бійка ставала все завзятїйша. Він не хотїв уступити, а що на него напирало що раз більше противників, то він мусїв боронити ся як міг. Тому то діставали ся єго противникам такі удари, що пізнїйше самі сьвідчили о тім, звідки взяли ся на тїлї хлопців. Рівночасно розійшла ся по селу вість о причинї бійки і між людьми стали ходити рівні гутірки.

Другої недїлї не пішов Торберн до церкви, а коли мали іти слїдуючого разу знов до пастора, удав слабого. Отже Інґрід пішла сама. Як вернула, спитав єї, що говорила Сінневе. „Нїчого“ — відповіла Інґрід.

На другий раз коли ішов до пастора, здавалось єму, що всї люди зглядають ся на него, та що всї єго товариші потайки сьміють ся з него. Але Сінневе прийшла пізнїйше, як другі і була сего дня довго на приходстві. Торберн бояв ся, що пастор буде єму робити докори, однако вскорі побачив, що в цїлім селї були лиш дві особи, котрі не знали нїчого про бійку, а то: єго власний отець і пастор. Доси було всьо добре; але він ломив собі голову над тим, як би приступити до Сінневе і перепросити єї. Перший раз не відважив ся просити Інґріду о посередництво. По скінченій науцї пішла Сінневе знов на приходство. Він ждав, доки ще другі дїти були на подвірю, але вкінци мусїв і він іти. Інґрід відійшла вже наперед.

На другий день прийшла Сінневе перша і проходжувала ся з одною панною і якимсь молодим паном по огородї. Панна викопала кілька цьвітів з грядки і дала їх Сінневі; молодий пан помагав їй при тім, а Торберн стояв разом з прочими за плотом на подвірю і приглядав ся.

Панна і пан пояснювали тепер Сінневі — так голосно, що всї могли чути — як ті цьвіти треба садити а Сінневе обіцяла, що засадить їх сама, щоби всьо так було зроблене, як їй говорено.

— Сама не зможеш того зробити — сказав пан. Торберн запамятав собі сї слова.

Коли Сінневе вийшла з огорода на подвірє між дїти, оказували они їй ще більше уваги як звичайно. Але она підійшла до Інґріди, привитала ся з нею і просила єї, щоби пішла з нею над потік на мураву. Там сїли собі, бо вже давно не мали нагоди сам на сам поговорити з собою. Торберн знов лишив ся між другими і оглядав гарні заграничні Сінневині цьвіти.

Того дня ішла Сінневе разом з всїми до дому.

— Може помогти тобі нести цьвіти? — спитав Торберн.

— Добре, неси, — відповіла привітливо, але не глянула на него.

Відтак взяла Інґріду за руку і пішла на перед. Коли прийшли недалеко Сольбакен, задержала ся і попращала ся з Інґрідою.

— Той кусник дороги, що менї лишив ся, можу їх сама нести, — сказала, підіймаючи кошик, що Торберн поставив на земли.

Цїлу дорогу говорив собі, що попросить єї, аби міг садити з нею цьвіти, Але она скоро відвернула ся і він не сказав нїчого. Пізнїйше не сходило єму з гадки, що він таки повинен їй помогти при цьвітах.

— О чім ви говорили? — спитав Інґріду.

— О нїчім — відповіла коротко.

(Дальше буде)

І Н С Е Р А Т И.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.